

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.I.431/2023/14.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Domonyai Alexa, a tanács elnöke,
Dr. Tuba István Krisztián, előadó bíró,
Dr. Gimesi Ágnes, bíró
Dr. Kardos Andrea, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. január 16.
Az ügy tárgya: adócsalás büntette és más bűncselekmények
Terhelt: terhelt1 és társai

Első fok: Kecskeméti Törvényszék 8.B.5/2014/254. ítélet, tárgyalás,
2019. március 25.
Másodfok: Szegedi Ítéltábla Bf.II.547/2019/72. ítélet, nyilvános ülés
2020. július 3.

Az indítvány előterjesztője: terhelt1 I. rendű terhelt
Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt terhelt1 és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben terhelt1 I. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kecskeméti Törvényszék 8.B.5/2014/254. számú és a Szegedi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság Bf.II.547/2019/72. számú ítéletét terhelt I. rendű terhelt, a jogtanácsosi iroda és a jogtanácsosi iroda1 vonatkozásában hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

[1] **I.** A Kecskeméti Törvényszék a 2019. március 25. napján meghozott 8.B.5/2014/254. számú ítéletével terhelt I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 5 rendbeli, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett adócsalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 310. § (1) bekezdés, két esetben a (4) bekezdés I. fordulat, három esetben (4) bekezdés II. fordulat], társtettesként, folytatólagosan elkövetett pénzmosás bűntettében [korábbi Btk. 303. § (3) bekezdés b) pont, (4) bekezdés a) pont és b) pont II. fordulat] és 16 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettében [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pont]. Ezért őt mint bünszervezetben elkövető, halmazati büntetésül 8 év, fegyház fokozatú szabadságvesztés büntetésre, 8 év közügyektől eltiltásra, a jogtanácsosi foglalkozástól való végleges eltiltásra és 8 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte, valamint vele szemben 32.797.022 forint összegű vagyonekbeosztást rendelt el. Megállapította, hogy az I. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Az I. rendű terheltet az ellene 2 rendbeli társtettesként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (korábbi Btk. 276. §) miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett az I. rendű terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időnek a szabadságvesztés büntetés tartamába történő beszámításáról.

[2] Ezen túl a jogtanácsosi iroda jogi személlyel (iroda adatai) szemben 4.000.000 forint, a jogtanácsosi iroda1 (iroda adatai1) jogi személlyel szemben pedig 30.000.000 forint összegű pénzbírságot szabott ki. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és a bűnyogi költség viseléséről is.

[3] Az ellentétes irányú fellebbezések folytán eljáró Szegedi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság a 2020. július 3. napján meghozott Bf.II.547/2019/72. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, az I. rendű terhelt költségvetést károsító bűncselekményét 5 rendbeli, folytatólagosan elkövetett adócsalás bűntettének [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés II. fordulat, kettő esetben (4) bekezdés I. fordulat, három esetben (4) bekezdés II. fordulat], a terhére megállapított közokirat-hamisítás bűntettét 15 rendbelinek minősítette. Egyebekben az elsőfokú ítéletet terhelt I. rendű terhelt, valamint a jogtanácsosi iroda és az jogtanácsosi iroda1 vonatkozásában helybenhagyta.

[4] **II.** 1. A jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen terhelt I. rendű terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyben a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § a) pontját, illetve a 649. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti felülvizsgálati okot jelölte meg. Ebben indítványozta, hogy a Kúria az adózás rendjét sértő bűncselekményeit minősítse bűnsegédként elkövetettnek, mellőzze a bünszervezeti elkövetés megállapítását és a vele szemben alkalmazott 32.797.022 forint vagyonekbeosztást. A jogtanácsosi iroda1-val szemben pedig mellőzze a 30.000.000 forint pénzbírság alkalmazását. Indítványozta továbbá a szabadságvesztés büntetés tartamának mérséklését, enyhébb

végrehajtási fokozatban végrehajtás elrendelését és a feltételes szabadságra bocsátásból kizárása mellőzését.

[5] Az indítványozó szerint a másodfokú ítélet [63], [65], [67], [69], [71] és [78] bekezdéseiben kifejtett érvelés téves és ellentétes a vádat képviselő ügyészség ezzel kapcsolatos jogi álláspontjával, az adócsalás törvényi tényállásával kapcsolatos jogalkotói szándékkal és a bírói gyakorlattal is.

[6] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy a korábbi Btk. 310. § (1) bekezdésében meghatározott adócsalás törvényi tényállását csak az valósíthatja meg, akinek gazdasági tevékenysége során keletkezett az adófizetési kötelezettsége. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás rögzítette, hogy az érintett cégekkel ismeretlen szingapúri állampolgárok végeztek adófizetési kötelezettséget eredményező gazdasági tevékenységet, ő maga pedig csupán fizikai bűnsegédi magatartást tanúsított. Álláspontja szerint a Szegedi Ítéltábla az elkövetői alakzat módosításával megsértette a másodfokú eljárásra vonatkozó szabályokat is, ugyanis – mivel bizonyítást nem vett fel – nem értékelhette volna az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat.

[7] Arra is hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság a korábbi Btk. 2. § (2) bekezdésében foglaltakat figyelmen kívül hagyta, mert a korábbi Btk. az elkövetés idején nem ismerte a közvetett tettesi alakzatot.

[8] A bűnszervezet megállapítása kapcsán kifejtette, hogy a törvényszék négy pontban jelölte meg a bűnszervezetet megalapozó tényezőket: a bűnszervezet célja, a szükséges minimális létszám, a hosszabb időre szervezettség és az összehangolt működés. Mivel az ítéltábla nem vett fel bizonyítást, így nem értékelhette volna az erre vonatkozó tényeket sem eltérően. Sérelmezte azt is, hogy a másodfokú bíróság nem mellőzte a bűnszervezeti elkövetés megállapítását, holott az elbíráláskor hatályos Btk. értelmében további két feltétel megvalósulása szükséges a bűnszervezet megállapíthatóságához, e két feltételt azonban a tényállás nem tartalmazza.

[9] Törvénysértőnek tartotta a vagyonek Kobzás elrendelését is, mivel az ítéletben megállapítást nyert, hogy vagyona, jövedelme sincs, a vagyonek Kobzást pedig csak meglévő vagyona-ra lehet elrendelni. Az sem alapozhatja meg a vagyonek Kobzást, hogy a részére biztosított összeg két különböző jogtanácsosi iroda számlájára került. „Logikátlanak” tartotta az ítéltábla azon döntését is, hogy a bűnsegédként elmarasztalt II. rendű terheltet tizenhatszor nagyobb összegű vagyonek Kobzással sújtotta, mint őt, akit tettesként ítélték el.

[10] Előadta, hogy az elsőfokú ítéletben megjelölt jogtanácsosi iroda² elnevezéssel már 2003 év óta nem létezik jogi személy, a vele kapcsolatba hozható, az USA-ban és Izraelben bejegyzett „LLC” illetve „LTD.” megjelölésű jogi személyek bankszámláin lévő pénz nem minősülhet az ő személyes vagyonának, így a jogtanácsosi iroda¹ és a jogtanácsosi iroda bankszámláin lévő összeg zár alá vétele a vele szemben elrendelt vagyonek Kobzás biztosítására nem szolgálhatott. Hozzátette, hogy az irányadó tényállás szerint az LTD. számlájára nem történt utalás.

[11] Törvénysértőnek tartotta a jogtanácsosi iroda¹-vel szemben pénzbírság alkalmazását is, mert az 1993. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett kétoldalú beruházásvédelmi egyezmény feltétlen védelmet biztosít az izraeli bejegyzésű jogi személyek vagyonát érintő bármely állami intézkedéssel szemben. Az ítéltábla ezért tévesen hivatkozott arra, hogy a 20/2006. (VIII.18.) KÜM határozat alapján az egyezmény már nem alkalmazható a jogtanácsosi iroda¹ vagyona kapcsán, miután a KÜM határozat tartalmazza, hogy – bár az egyezmény 2007. június 26. napján hatályát veszítette – az egyezmény hatálya alatt létrejött beruházások vonatkozásában a védelem 2027. június 26. napjáig szól.

[12] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.512/2023/2. számú átiratában az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát részben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[13] A Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja szerinti felülvizsgálati ok megjelölését nyilvánvaló elírásnak tartotta azzal, hogy a felülvizsgálati indítvány a tartalmát tekintve a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontján alapul.

[14] A vagyonekobzással kapcsolatos indítvány kapcsán rámutatott, hogy a Be. 671. § 12. pontja értelmében e körben egyszerűsített felülvizsgálatnak van helye, így a Be. 650. § (1) bekezdés c) pontja alapján a felülvizsgálati indítvány ebben a részében törvényben kizárt.

[15] A bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetve a Btk. más szabályának megsértése kapcsán előadta, hogy az csak akkor valósít meg felülvizsgálati okot, ha a törvénysértő minősítés törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte. Az I. rendű terhelt ezzel szemben csupán arra hivatkozott, hogy az általa tévesnek tartott közvetett tettesi alakzat hiányában megnyílna a büntetés enyhítésének lehetősége. Kifejtette, hogy törvénysértő büntetésről nem is lehet szó, mivel a korábbi Btk. 21. § (3) bekezdése szerint a részesekre is a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni, ezzel egyezően rendelkezik a Btk. 14. § (3) bekezdése. Ebből pedig következik, hogy felülvizsgálatra okot adó anyagi jogi szabálysértés fogalmilag csak a bűnsegédi elkövetés – tettesi vagy felbujtói alakzat helyetti – téves megállapítása esetén állhat elő, akkor, ha a bíróság a Btk. 82. § (1) és (4) bekezdésének alkalmazásával szabta ki a büntetést. Amiatt azonban – mivel e törvénysértés értelemszerűen csak a terhelt javára eshet – kizárólag a terhelt terhére terjeszthető elő felülvizsgálati indítvány, egyéb esetekben a büntetési tételkeret nem változik, és ezért nem állhat elő olyan helyzet, hogy az elkövetői alakzatban való tévedés a büntetés törvénysértő voltát eredményezze.

[16] Hivatkozott arra is, hogy a tettesi alakzat megállapítását a fentiektől függetlenül is helyesnek tartja az irányadó tényállás alapján. Utalt arra, hogy a tényállás értelmében az érintett cégek névleges ügyvezetőinek nem volt szándékában az adott cég vezetése, az I. rendű terhelt végezte a cégbejegyzéssel, illetve a változásbejegyzéssel és a cégek operatív működésével kapcsolatos teendőket. A névleges ügyvezetőkkel megbízási szerződéseket íratott alá annak érdekében, hogy a jogtanácsosi iroda² gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatást nyújtson a cégek részére és képviselje azokat egyes adóhatósági eljárásokban. Kifejtette, hogy az cég¹ és a cég² esetében az I. rendű terhelt szignójával nyújtották be több alkalommal is az adóbevallást, a cég³ vonatkozásában pedig az elektronikus bevalláshoz szükséges regisztrációra az I. rendű terhelt szerzett jogosultságot, és az áfabevallást is ilyen módon nyújtották be. Álláspontja szerint mindebből az a következtetés vonható le, hogy az I. rendű terhelt a névleges ügyvezetők helyett vett részt a gazdasági társaságok működtetésében, azok tevékenységére rálátása és ráhatása volt. Amikor pedig az I. rendű terhelt szignójával, illetve az elektronikus regisztrációs jogosultság felhasználásával nyújtották be az adóbevallást, az I. rendű terhelt közvetlen tettesi magatartást tanúsított.

[17] A BH 2013.200. számú eseti döntésre utalva tévesnek tartotta a felülvizsgálati indítvány azon okfejtését, hogy az adócsalás tényállását akár közvetlen, akár közvetett tettesként csak az valósíthatja meg, akinek a gazdasági tevékenysége folytán keletkezett adófizetési kötelezettsége, mivel az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az adócsalást közvetett tettesként vagy bűnsegédként olyan személy is elkövetheti, akinek nincs jogi kötelezettsége nyilatkozattételre. Megjegyezte azt is, hogy a bírói gyakorlat már a vádbeli időszakban is közvetett tettesként állapította meg azon elkövető büntetőjogi felelősségét, aki a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását e cselekményért gyermekkor, kóros elmeállapot, kényszer, fenyegetés miatt nem büntethető vagy tévedésben lévő személy felhasználásával valósította meg.

[18] Kifejtette, hogy a bűnszervezet törvénysértő megállapítása nem feltétlenül eredményezi törvénysértő büntetés kiszabását, amennyiben az adott tényálláshoz rendelt büntetési tételkeret felső határát a kiszabott büntetés nem haladja meg; ekkor pedig felülvizsgálatnak nincs helye a feltételes szabadság kizárására és a végrehajtási fokozat megállapítására vonatkozó rendelkezéssel szemben, mivel ezek önmagukban nem valósítanak meg önálló felülvizsgálati okot (BH 2021.217.). Miután jelen esetben a büntetést nem a bűnszervezet miatt megemelt tételkeret alapján szabták ki, a bűnszervezetben történő elkövetés esetleges téves megállapítása sem eredményezne törvénysértő büntetést.

[19] A bűnszervezet megállapításával kapcsolatban idézte az ügyben szereplő más terhelt vonatkozásában a Kúria által hozott Bfv.II.605/2021/8. számú végzés [104]-[119] bekezdéseit, amelynek alapján álláspontja szerint az I. rendű terhelt esetében is maradéktalanul megvalósultak a bűnszervezet fogalmi elemei, az elbíráláskor hatályos Btk. alapján is.

[20] A jogi személyekkel szembeni intézkedések kapcsán kifejtette, hogy a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Jszbt.) 24. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálat kiterjed a jogtanácsosi iroda és a jogtanácsosi iroda jogi személyekkel szembeni szankcióra is, függetlenül attól, hogy az I. rendű terhelt csak az utóbbi cég esetében sérelmezte azt.

[21] A tényállás e jogi személyekre vonatkozó részeire hivatkozással kifejtette, hogy miután a jogtanácsosi iroda és a jogtanácsosi iroda bankszámlájára is érkezett a pénzmosással összefüggésben meghatározott összeg, valamint az részben ott is maradt, az I. rendű terhelt szándékos bűncselekményei az általa „tulajdonolt” és képviselt jogi személyek előnszerzését eredményezték. Ekként velük szemben a pénzbírság kiszabásának a feltételei fennálltak, a pénzbírság összege pedig a Jszbt. 6. § (1) bekezdésére – a jogtanácsosi iroda esetében a (2) bekezdésre – figyelemmel nem törvénysértő.

[22] Tévesnek tartotta az arra vonatkozó érvelést, hogy az 1993. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett államközi megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) az izraeli bejegyzésű cégek vagyontát érintő bármilyen állami intézkedéssel szemben védelmet biztosítana. Olyan jellegű megszorítást a Megállapodás ugyanis nem tartalmaz, hogy a szerződő felek nem alkalmazhatnak vagyoni jellegű szankciót bűncselekménnyel összefüggésben, a másik állam területén székhellyel rendelkező jogi személlyel szemben. Arra is rámutatott, hogy ilyen konkrét rendelkezést az I. rendű terhelt nem jelölt meg.

[23] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen a Kecskeméti Törvényszék 8.B.5/2014/254. számú, valamint a Szegedi Ítéltábla Bf.II.547/2019/72. számú ítéletét terhelt I. rendű terhelt, a jogtanácsosi iroda és a jogtanácsosi iroda jogi személy tekintetében hatályában tartsa fenn.

[24] 3. Az I. rendű terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében a felülvizsgálati indítványában foglaltakat fenntartotta azzal, hogy annak alapjául megjelölte a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont szerinti felülvizsgálati okot is, mivel álláspontja szerint a vád tárgyává tett cselekmények egy részében felmentésnek lehet helye.

[25] Előadta, hogy a terhelt 2008. március 19. napján előzetes letartóztatásba kerültek, ezért az elsőfokú ítélet XI. tényállási pontjában szereplő gazdasági társaságok vonatkozásában a 2008. március 20., illetve április 20. napi áfabevallási határidő szándékos elmulasztása nem állapítható meg.

[26] A pénzmosás büntette kapcsán kifejtette, hogy nem lehet kétségtelenül megállapítani, miszerint a gazdasági társaságok bankszámláin jóváírt összegekkel végzett pénzügyi tevékenységre költségvetést károsító cselekmény leplezése érdekében került sor.

Másrészt az ítéleti tényállás XI. pontjában írt – 2008. február 1. és 2008. március 13. közötti – időszakra sem állapítható meg a pénzmosás büntette. E körben felmentő rendelkezésnek van helye, amely álláspontja szerint összhangban van a Fővárosi Főügyészség G.7850/2010/188. számú, eljárást megszüntető határozatával is.

[27] Az adózás rendjét sértő bűncselekmények elkövetői alakzatára vonatkozó ügyészi érvelést tévesnek tartotta, mivel az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás nem tartalmaz olyan megállapítást, hogy ő maga a termékértékesítés tárgya felett rendelkezett, vagy azt birtokolta volna. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság ténymegállapítása szerint az egyes cégeket valójában szingapúri személyek irányították. Ezért a korábbi Btk. 310. §-a szerinti keretdispozíciót kitöltő jogszabályok, így az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény és az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény szerinti feltételek vonatkozásában nem valósultak meg. Hozzátette még, hogy az elkövetői alakzattal kapcsolatos álláspontja szintén megegyezik az ügyészség G.7850/2010/190. számú határozatában foglalt érvelésével.

[28] A bünszervezettel kapcsolatos ügyészi okfejtést ugyancsak tévesnek tartotta. Utalt arra, hogy az ügyészség által hivatkozott korábbi kúriai határozat alapján nem dönthető el egy másik ügy. Álláspontja szerint a bünszervezeti elkövetést a másodfokú bíróság a felülmérlegelés tilalmát megszegve állapította meg. Véleménye szerint az irányadó tényállás alapján nem állapíthatók meg a bünszervezet kritériumai, a másodfokú bíróság pedig e körben nem vett fel bizonyítást, mégis az elsőfokú ítélettől eltérően értékelte a bizonyítékokat. Hangsúlyozta, hogy a tényállás szerint a terheltek és az eljárás során ismeretlenül maradt személyek saját nevükön tevékenykedtek, meg sem kísérelték leplezni személyazonosságukat, amelyről a nyomozó hatóságoknak pontos tudomása volt. A szingapúri tulajdonnevek helyett egyszerűbben kiejthető, angolszász hangzású nevek használatát bevett üzleti gyakorlatnak nevezte. Emellett sérelmezte, hogy a nyomozó hatóság a szingapúri személyek személyazonosságának megállapítására semmilyen eljárási cselekményt nem végzett. Mindezek miatt a konspirációt nem látta igazoltnak.

[29] A jogi személyekkel szemben alkalmazott pénzbírsággal kapcsolatos ügyészi álláspontot ugyancsak vitatta, szerinte a jogtanácsosi iroda vonatkozásában az ügyészi indítvány nem releváns, mert az azzal kapcsolatos ítéleti rendelkezést felülvizsgálati indítványában nem vitatta. A jogtanácsosi iroda1-vel kapcsolatban ugyanakkor megjegyezte, hogy – ahogyan azt az ügyészi átirat is jelzi – a tényállás nem tartalmazza, hogy e szervezet részére mekkora összeg került átutalásra. Állítása szerint nem bizonyított az LTD. bankszámlájára érkezett összegek forrása sem, mindezek miatt pedig törvénysértő a vele szemben kiszabott pénzbírság.

[30] Álláspontja szerint a magyar-izraeli államközi megállapodás preambuluma feltétlen védelmet biztosít a részes felek beruházásainak, így a jogtanácsosi iroda1 bankszámláján lévő összeg a Megállapodás 1. Cikk 1. pont c) alpont első tétele értelmében védett jog. Előadta, hogy a bíróság által alkalmazott pénzbírság az 5. Cikk 1. pont első mondat II. fordulata szerinti intézkedés és mint ilyen, az államosítással és a kisajátítással egyenértékű, ilyen intézkedés alkalmazását pedig a Megállapodás tiltja.

[31] Felülvizsgálati indítványát azzal is kiegészítette, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont szerinti felülvizsgálati ok valósult meg a vele szemben jogsértően megállapított halmazat miatt, így törvénysértő a halmazati büntetés kiszabása is. A BH 2018.162. számú eseti döntésre hivatkozva előadta, hogy a jogalkotói akarat szerint a költségvetést károsító magatartások törvényi egységet képeznek. Az adócsalás esetében pedig adónemenként és adómegállapítási időszakonként „külön bűncselekmény” megállapításának van helye, az ugyanazon adónemre több adómegállapítási időszakon keresztül megvalósított elkövetési magatartások a folytatólágosság általános szabályai szerint képeznek egységet. Ezt

az álláspontot tükrözi a Fővárosi Főügyészség G.7850/2010/214. számú határozata is. Ezért a vád tárgyává tett cselekmény nem 5 rendbeli, folytatólagosan elkövetett, hanem 1 rendbeli, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetteként minősül, e körben halmazati büntetés kiszabásának nincs helye. Indítványozta ezért a terhére rótt adócsalás büntetése egyrendbeliként minősítését.

[32] A Legfőbb Ügyészség az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának kiegészítésére reagálva a BF.512/2023/4. számú átiratában a korábbi átiratában foglaltak változtatás nélküli fenntartásáról nyilatkozott.

[33] **III.** Az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.

[34] A Kúria a felülvizsgálati indítványt – a törvényben meghatározott kivétellel – tanácsulésen bírálja el [Be. 660. § (1) bekezdés]. A Kúria a felülvizsgálati indítványról nyilvános ülésen határoz, ha a terhelt vagy a védő a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány kézbesítésétől számított nyolc napon belül ezt indítványozta, vagy ezt a tanács elnöke egyéb okból szükségesnek tartja [Be. 660. § (2) bekezdés a), b) pont].

[35] A felülvizsgálati indítvány nem irányult a terhelt terhére, ezt meghaladóan pedig a tanács elnöke nem tartotta szükségesnek nyilvános ülés tartását. A Kúria ezért a felülvizsgálati indítvány elbírálására a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulést tűzött ki, és a megtámadott határozatot a Be. 659. § (5) bekezdésének megfelelően, a felülvizsgálati indítványban foglalt okok alapján bírálta felül, emellett vizsgálta a Be. 659. § (6) bekezdése szerint az esetleges további eljárási szabálysértéseket.

[36] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában meghatározott és a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt okokból biztosítja a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét.

[37] 1. A Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja szerinti felülvizsgálati ok, amennyiben a bíróság a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztette fel a büntetés végrehajtását. Az I. rendű terhelt ezen felülvizsgálati okhoz indokolást nem fűzött.

[38] A bíróság a jogerős ítéletével az I. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés végrehajtását próbaidőre nem függesztette fel, ezért a felülvizsgálati indítvány ebben a részében nem értelmezhető, az a törvényben kizárt.

[39] 2. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[40] Azonban a Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján pedig a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[41] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, és ezen keresztül a bűnösség kérdésének vitatására. A jogkövetkeztetések – így a bűnösség megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható. Más szóval a felülvizsgálat nem szolgálhat az ítélet ténybeli korrekciójára, hanem kizárólag – az irányadó tényálláson alapulván – jogi szempontú vizsgálatára.

[42] A tényállás megalapozatlanságára hivatkozó, az értékelt bizonyítékok hiteltérdemlőségét vitató, a megállapított tények iratellenességére vagy a bizonyítás hiányosságaira utaló részében a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt.

[43] 2.1. Az I. rendű terhelt ugyanakkor a felülvizsgálati indítványában számos ponton a jogerős ítélettel megállapított tényállástól eltérő tényekre alapította a jogi kifogását, illetve az ítélet tényállásából kiragadott egyes ténymegállapításokat önmagukban – az ítélet egyéb tényállási részeitől önkényesen elkülönítve – kívánta jogi értékelés alá vonni.

[44] Az adócsalás büntette tekintetében az I. rendű terhelt az ítéleti tényállásból kiragadta azt a ténymegállapítást, hogy „az egyes cégeket ténylegesen szingapúri személyek irányítják” (elsőfokú ítélet 8. oldal 1. bekezdés), csakúgy, mint az e személyek egyéb magatartására vonatkozó tényeket (elsőfokú ítélet 10. oldal 4. bekezdés). Nem vette azonban figyelembe, hogy a másodfokú bíróság a tényállást éppen az I. rendű terheltnek a bűncselekményekhez igénybe vett cégekkel kapcsolatos cselekményei kapcsán módosította, megállapítva, hogy az I. rendű terhelt használta fel a fiktív cégek ügyvezetőit, és ezzel adóbevétel csökkenést okozott {másodfokú ítélet [63]-[69] bekezdés}. Az irányadó tényállásban részletesen kifejtettek szerint tehát a cégek érdekében ténylegesen nem a szingapúri állampolgárok, hanem az I. rendű terhelt járt el. A szingapúri illetőségű személyek a cégnyilvántartásba bejegyzett képviselőkkel (strómanok) semmilyen kapcsolatban nem álltak {másodfokú ítélet [78] bekezdés}.

[45] Az I. rendű terhelt az adócsalás és a pénzmosás kapcsán a 2008. február-márciusi részecselekmények megállapítását azzal támadta, hogy erre az időszakra vonatkozóan az adókötelezettség teljesítése során szándékos mulasztás nem állapítható meg. Ugyanakkor a másodfokú bíróság rögzítette: „az irányadó tényállás szerint a vádlottaknak eleve nem állt szándékukba az általános forgalmi adó megfizetése” {másodfokú ítélet [80] bekezdés}. Vagyis a másodfokú bíróság – az ítélete jogi indokolásában – a terheltnek tudattartalmára vonatkozó tényállítást tett. Az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005. 167.). A tudattartalom ténybeli megállapítása tehát a tényállás része. A Kúria állandó gyakorlata szerint pedig az ítélet tényállási részén kívül rögzített ténymegállapítások is a tényállás részét képezik (BH 2016.163.III., BH 2006.392.). A tényállásban (vagy ítéletszerkesztési hiba miatt az ítélet indokolásában) rögzített tudati tények vitatása ezért a tényállás – felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett – támadásának minősül (BH 2011.3.II.). A jogerős ítéletben rögzített tudati tényektől eltérően állította ezért az I. rendű terhelt, hogy az elkövetési időszak utolsó két hónapját illetően adóhiány okozására (adócsalás), illetve annak elleplezésére (pénzmosás) elkövetői akarat nem állt fenn. E vonatkozásban tehát e felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt.

[46] 3. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) és bb) alpont szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést, alkalmazott törvénysértő intézkedést.

[47] A jogerős ítéletben kiszabott büntetés (intézkedés) tehát csak akkor képezheti felülvizsgálat tárgyát, ha az a cselekmény törvénysértő minősítésének következménye, avagy a jogerős ítéletben kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés önmagában sérti a bünteteskiszabás (vagy az adott intézkedés alkalmazásának) valamely kötelező, nem a bírói mérlegelésre bízott anyagi jogi szabályát. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont alapján azonban kizárt a felülvizsgálat, ha a téves minősítés nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását, illetve törvénysértő intézkedés alkalmazását.

[48] A cselekmény téves minősítésére, a Btk. más szabályának megsértésére való hivatkozás a felülvizsgálatban csak akkor vezethet eredményre, ha az törvénysértő büntetés kiszabásához vezetett (BH 2021.3.II.).

[49] 3.1. A bűncselekmény minősítését a Btk. Különös Része határozza meg; a minősítés akkor törvénysértő, ha nem azon különös részi tényállás elemeit meríti ki, amit a bíróság a terhelt terhére megállapított. Az elkövetői alakzat azonban nem a minősítés része, ekként csak a Btk. más szabályának megsértése miatt, akkor lehet felülvizsgálat alapja, ha annak elvétele folytán a kiszabott büntetés önmagában sérti a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezését (Bfv.III.1.485/2016/6., Bfv.II.921/2019/6.).

[50] Ez pedig fogalmilag csak a bűnsegédi elkövetés téves – tettesi vagy felbujtói alakzat helyetti – megállapítása esetén állhat elő, akkor, ha a bíróság a korábbi Btk. 87. § (3) bekezdésének alkalmazásával szabta volna ki a büntetést. Jelen ügyben azonban ez fel sem merülhet, mert a másodfokú bíróság éppen fordítva, az adócsalás büntette vonatkozásában bűnsegédi elkövetés helyett állapított meg tettesi elkövetést. A tettes helyett társtettesi (vagy közvetett tettesi) elkövetés megállapítása esetén a büntetési tételkeret nem változik, ezért nem állhat elő olyan helyzet, hogy az elkövetői alakzatban való tévedés a büntetés törvénysértő voltát eredményezze.

[51] Ebből következően pedig a felülvizsgálati indítvány azon része, amely szerint a jogerős ítéletben a bíróság tévesen állapított meg közvetett tettesi alakzatot bűnsegédi elkövetés helyett, a törvényben kizárt.

[52] A teljesség érdekében jegyzi meg a Kúria, hogy az adócsalás büntette vonatkozásában a másodfokú bíróság – a módosított tényállásra is figyelemmel – hibátlanul fejtette ki, hogy az I. rendű terhelt a cselekményeknek nem a bűnsegéde, hanem közvetett tettese. A közvetett tettes olyan személyt használ fel a szándékos bűncselekmény tárgyi tényállási elemeinek a megvalósítására, aki e szándékos bűncselekmény miatt azért nem vonható felelősségre, mert nála hiányoznak az elkövetővé váláshoz szükséges alanyi feltételek. Ezen alanyi feltételek a közvetett tettesnél állnak rendelkezésre (BH 2022.148.). E jellemzők az I. rendű terhelt esetében pedig maradéktalanul megállapíthatók.

[53] A másodfokú bíróság arra is helyesen utalt, hogy a közvetett tettesség olyan büntetőjogi fogalom, amely nem a korábbi Btk. 20. § (2) bekezdésében szerepeltetésével jött létre {másodfokú ítélet [78]-[79] bekezdés}. Az elkövetéskor hatályos büntető törvény még nem ismerte külön elkövetői alakzatként a 2009. augusztus 9. napjától törvénybe iktatott közvetett tettességet. Azt megelőzően a közvetett tettet – az ítélet rendelkező részében megállapítottan – tettesként ítélte el a bíróság, az indokolásban utalva arra, hogy a tettes, nem büntethető elkövető felhasználásával követte el a bűncselekményt, vagyis közvetett tettes.

[54] A közvetett tettesi elkövetés, mint a tettesség speciális formája a bírói gyakorlatban már meggyökeresedett, régóta alkalmazott (2009. augusztus 9. előtt jogerős ítéletekkel összefüggésben: BH 2013.200., BH 2010.319., BH 2010.114.) A jogalkotó tehát a dogmatikában már létező – a tettesként elkövetéssel egyező jogi következményekkel járó – közvetett tettesi fogalmat emelte be a korábbi Btk.-ba elkövetői alakzatként a 2009. augusztus 9-től hatályos törvénymódosítással, erre a törvényjavaslat indokolása is utal. Vagyis nem „új” elkövetői alakzat született, csupán a normavilágosság érdekében a gyakorlatban már használt fogalom törvényi szabályozása valósult meg. A fogalmat a hatályos Btk. is – változatlan módon – használja [Btk. 13. § (2) bekezdés].

[55] Nem merül fel ezért, hogy az eljáró bíróságok a Btk. 2. §-ának megsértésével bírálták el a vád tárgyává tett cselekményt, mert az elkövetői alakzat tekintetében az elkövetéskori és az elbíráláskori törvény nem tartalmaz érdemi, a kiszabható büntetést érintő eltérést.

[56] 3.2. Az I. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványát arra is alapította, hogy a terhére megállapított, folytatólagos adócsalás nem öt rendbeli, hanem az egy rendbeli, folytatólagosan elkövetett cselekményként minősül.

[57] A törvényes vádban írt tényállás teljes kimerítése esetén annak eldöntése, hogy a több törvényi tényállás keretei közé illeszkedő egyetlen cselekmény valóságos vagy látszólagos alaki halmazatot valósít-e meg, nem a bűnösségről, hanem a jogi minősítésről szóló állásfoglalást jelent (3/2007. Büntető jogegységi határozat indokolása).

[58] Ahogy arra a Kúria már utalt, önmagában a törvénysértő minősítés a felülvizsgálatot nem alapozza meg, amennyiben a büntetés kiszabását nem tette törvénysértővé.

[59] A korábbi Btk. 310. § (4) bekezdés 1. és 2. fordulata szerinti adócsalás büntette kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel, míg a 303. § (4) bekezdés a) és b) pontja szerinti pénzmosás büntette szintén kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[60] Ezért, amennyiben az adócsalás büntette vonatkozásában a bíróság halmazat helyett egyrendbeli bűncselekményt állapított volna meg, a halmazati büntetési tételkeret nem változott volna, az továbbra is kettő évtől tizenkettő évig terjedő szabadságvesztés lenne (korábbi Btk. 85. §). Nem érintené a büntetési tételkeretet az sem, hogy további 15 rendbeli közokirat-hamisítás büntette is a halmazat részét képezi. Így – a felülvizsgálati indítványban foglalt esetleges törvénysértő minősítés mellett is – az I. rendű terhelttel szemben a jogerős ítélettel kiszabott 8 év szabadságvesztés törvényes büntetés lenne, a jogerős ítélet megváltoztatására nem adna alapot.

[61] 3.3. A bűnszervezet megállapíthatóságával kapcsolatosan a felülvizsgálati indítvány nem tartalmaz indokolást, arra vonatkozóan az I. rendű terhelt az ügyészi átiratra tett észrevételében fejtett ki jogi álláspontot, amelynek során azonban – a felülvizsgálati eljárásban tilalmazott módon – eltérő tényállás figyelembevételének igényével is fellépett.

[62] A felülvizsgálat ugyanis nem irányulhat annak megállapítására, hogy a másodfokú bíróság felülmérlegelte-e az elsőfokú bíróság ténymegállapító tevékenységét. Ennek megállapítása a tényállás korrekcióját is jelentené, a jogerős ítélettel megállapított tényállás ugyanakkor – még esetlegesen megalapozatlan tényállás esetén is – köti a felülvizsgálat során eljáró Kúriát. A terhelt által hivatkozott „eljárásijogi szempont” a felülvizsgálati eljárásban pedig akkor vehető figyelembe, amennyiben az a Be. 649. § (2) bekezdésében kimerítő jelleggel felsorolt eljárási szabálysértések között szerepel. A bizonyítással kapcsolatos – akár a nyomozás során, akár a bírósági eljárásban esetlegesen elkövetett – eljárási szabálysértés nem tartozik ebbe a körbe.

[63] Ezért nem vizsgálható a felülvizsgálati eljárásban sem az, hogy a nyomozó hatóság milyen személyi körben és miért folytatott bizonyítást, sem az, hogy a bíróság az erre vonatkozó tényeket milyen mérlegelés alapján állapította meg.

[64] A bűnszervezet – irányadó tényálláson alapuló – felülvizsgálata ettől függetlenül is kizárt, az alábbiak miatt.

[65] A korábbi Btk. 98. § (1) bekezdése a Btk. Általános Részében rendelkezett a bűnszervezetben elkövetéséhez kapcsolódó, kötelezően alkalmazandó jogkövetkezményekről és előírja, hogy azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik, de a húsz évet nem haladhatja meg. Ezzel a törvény általános jelleggel értékelt egy elkövetési körülményt, azonban ehhez nem rendelt önálló büntetési tételt, hanem csupán a tételkeret felső határát tagította (azaz a bűnszervezetben elkövetéssel nem az adott bűncselekmény minősített esete valósul meg, eltérően a különös részi minősítő körülmény esetétől).

[66] Mindezek tükrében felülvizsgálati eljárásban kizárólag akkor lehet jelentősége a bünszervezetben elkövetés megállapítása kérdésének, ha az alapügyben eljáró bíróság a korábbi Btk. 98. § (1) bekezdése és a halmazati szabályok alkalmazásával a különös részi büntetési tételkeret felső határát meghaladó büntetést szabott ki vagy a kiszabott szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre felfüggesztette [korábbi Btk. 90. § c) pont].

[67] Mivel az I. rendű terhelt vonatkozásában ezek közül egyik feltétel sem állapítható meg, a felülvizsgálat a bünszervezeti elkövetés vitatásán keresztül kizárt.

[68] Mindemellett – egyetértve a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakkal – a Kúria utal arra, hogy a bünszervezetben elkövetés tekintetében a terhelt² II. rendű és terhelt³ III. rendű terhelt javára benyújtott felülvizsgálati indítvány alapján eljárva a Kúria a Bfv.II.605/2021/8. számú határozatában részletesen kifejtette, hogy e terheltek és az I. rendű terhelt részvételével működő, bűncselekmények rendszeres elkövetésére létrejött, éveken át működő, szervezett csoport miért minősül bünszervezetnek az elkövetéskori és az elbíráláskori bünszervezet-fogalom szerint is {indokolás [104]-[119] bekezdés}. Mindez az I. rendű terhelt vonatkozásában is irányadó.

[69] 4. Kizárt a felülvizsgálat a jogerős ítéletben a terhelttel szemben alkalmazott vagyoneklobzás vonatkozásában is.

[70] A Be. 650. § (1) bekezdés c) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak, ha a sérelmezett törvénysértés egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatása útján orvosolható.

[71] A Be. 671. § 12. pontja alapján egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának van helye, amennyiben a bíróság az alapügyben a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett a vagyoneklobzásról.

[72] Ez alapján az I. rendű terhelttel szemben elrendelt vagyoneklobzás tekintetében a felülvizsgálati eljárás lefolytatása kizárt, mert abban egyszerűsített felülvizsgálati eljárás kezdeményezhető.

[73] 5. A felülvizsgálati indítványnak a büntetéskiszabást érintő része kapcsán a Kúria rámutat, hogy az ítélezési gyakorlat következetes arra nézve, hogy a kiszabott büntetés önmagában nem támadható. Ha a felülvizsgálattal érintett cselekmény vonatkozásában anyagi jogszabálysértés nincs, a büntetés önálló vizsgálatára a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja nem biztosít lehetőséget (EBH 2011.2387.). Így az sem képezheti önmagában a felülvizsgálat tárgyát, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját, a büntetéskiszabás elveit, illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető (súlyosító, enyhítő) tényezőkről szóló 56. BK véleményt miként veszik figyelembe (BH 2005.337.III.).

[74] Ekként – anyagi jogsértés hiányában – az I. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés felülvizsgálatára nem volt lehetőség.

[75] 6. Az I. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványában a jogi személlyel szembeni büntetőjogi intézkedés kapcsán a képviseleti jogára figyelemmel vele összefüggésben lévő két, külföldi alapítású gazdasági társaság közül a jogtanácsosi irodal jogi személlyel szemben kiszabott 30.000.000 forint összegű pénzbírságot kifogásolta.

[76] A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről nem a (korábbi) Btk., hanem külön jogszabály, a Jsztb. rendelkezik, ideértve a felülvizsgálat speciális szabályait is. A Jsztb. 7. § (2) bekezdése szerint, ha a büntetőeljárás során a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazásának van helye, a Be. rendelkezéseit az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell értelemszerűen alkalmazni.

[77] A Jsztb. 24. § (1) bekezdése szerint felülvizsgálatnak a jogerős ítélet jogi személyre vonatkozó rendelkezése ellen a Be. 649. § (2)-(5) bekezdésében meghatározott eseten kívül akkor van helye, ha a jogi személlyel szemben az intézkedés alkalmazására, illetve annak

mellőzésére, továbbá az intézkedés alkalmazására irányuló indítvány elutasítására vagy az eljárás jogi személlyel kapcsolatos részének megszüntetésére a büntető anyagi jog, vagy e törvény szabályainak megsértése miatt került sor.

[78] A Jszbt. 24. § (2) bekezdése szerint, ha a felülvizsgálatnak azon terhelt vonatkozásában van helye, akire tekintettel a jogi személlyel szemben intézkedést alkalmaztak, a felülvizsgálat kiterjed az ítélet jogi személyre vonatkozó rendelkezésére is.

[79] A felülvizsgálat Be. 659. § (5) bekezdésében foglalt általános szabályaként a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértés kivételével – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. A jogi személyekre vonatkozó speciális törvény [a Jszbt. 24. § (2) bekezdése] az általánostól eltérő szabályt, vagyis az indítványhoz kötött felülvizsgálat alóli újabb kivételt állít fel.

[80] A felülvizsgálat terjedelme körében ezért helyesen utalt a Legfőbb Ügyészség arra, hogy – szemben az I. rendű terhelt álláspontjával – a Jszbt. 24. § (2) bekezdése, mint speciális szabály alapján, amennyiben az érintett terhelt vonatkozásában a felülvizsgálatnak helye van, a felülvizsgálat kiterjed az ítélet jogi személyre vonatkozó rendelkezésére is. A felülvizsgálati indítványt előterjesztő terhelt vonatkozásában megállapítható személyi összefüggés esetén, ha a felülvizsgálati indítvány elutasításának nincs helye, a Kúria – a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértésekhez hasonlóan – hivatalból vizsgálja a jogi személlyel szembeni intézkedés törvényességét.

[81] A jelen ügyben mindkét jogi személlyel szemben a Jszbt. szerinti intézkedést (pénzbírság kiszabása) alkalmazott a bíróság, ezért a felülvizsgálat során annak büntető anyagi jogi alapját kellett megvizsgálni, míg a Jszbt. szabályainak betartását abból a szempontból, hogy az intézkedés e törvénynek megfelel-e, az alkalmazása jogalapjára, a pénzbírság mértékére vonatkozó szabályokat az eljáró bíróságok megsértették-e.

[82] Az elkövetéskor hatályos – és a jelen ügyben alkalmazandó – Jszbt. 2. § (1) bekezdése szerint a jogi személlyel szemben az e törvényben meghatározott intézkedések a korábbi Btk.-ban meghatározott szándékos bűncselekmény elkövetése esetén alkalmazhatók, ha a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését célozta vagy eredményezte, és a bűncselekményt a jogi személy

a) vezető tisztségviselője, vagy a képviseletre feljogosított tagja, alkalmazottja, illetőleg tisztségviselője, cégvezetője, valamint felügyelő bizottságának tagja, illetőleg ezek megbízottja a jogi személy tevékenységi körében követte el,

b) tagja vagy alkalmazottja a jogi személy tevékenységi körében követte el, és a vezető tisztségviselő, a cégvezető, illetőleg a felügyelő bizottság irányítási vagy ellenőrzési kötelezettségének teljesítése a bűncselekmény elkövetését megakadályozhatta volna.

[83] A Jszbt. 2. § (2) bekezdése szerint az (1) bekezdésben meghatározott eseteken kívül az e törvényben meghatározott intézkedések alkalmazhatók akkor is, ha a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését eredményezte, vagy a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el, és a jogi személy vezető tisztségviselője vagy a képviseletre feljogosított tagja, alkalmazottja, illetve tisztségviselője, cégvezetője, valamint felügyelőbizottságának tagja a bűncselekmény elkövetéséről tudott.

[84] Az elkövetéskor hatályos törvényhez képest az elbíráláskori törvény részben eltérő – a jelen ügyben jelentőséggel nem bíró – rendelkezést tartalmazott, a büntetőjogi felelősség körét kiszélesítette, a jogi személlyel szembeni szankciót arra az esetre is kilátásba helyezte, ha a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el.

[85] A jogi személlyel szembeni intézkedés alapja a terhelt büntetőjogilag releváns, a gazdasági társaság működésével összefüggő magatartása és a vele szervezeti kapcsolatban álló jogi személy előnyszerzése. Mindennek a tényállásból megállapíthatónak kell lennie. Vagyis a jogi személlyel szembeni intézkedés alkalmazhatóságát alátámasztó körülmények pontos leírásának körébe tartozik a Jszbt. 2. §-ában írt feltételek megállapításához szükséges tények rögzítése (BH 2022.204.II.).

[86] A Kúria a jelen ügyben e releváns tényeket a tényállásban azonosítani tudta. Az irányadó tényállás tartalmazza ugyanis, hogy jogtanácsosi iroda1 és a jogtanácsosi iroda nevű, külföldön bejegyzett jogi személyek tagja és kizárólagos képviselője az I. rendű terhelt volt (szervezeti összefüggés, IX. tényállási pont). A bűnszervezet keretében az I. rendű terhelt feladata volt az adócsalásból származó pénzösszegek eredetének leplezését szolgáló pénzüntalásokhoz szükséges céghálózat létrehozása, cégek alapításával, újabb cégek bevonásával (bűnös magatartás, elsőfokú ítélet 7. oldal 5. bekezdés). Mindezek alapján a pénzmosásra létrehozott cégekkel való személyi összefüggés, amely a cégek közvetlen vagy közvetett irányítását lehetővé tette, megállapítható [Jszbt. 2. § (1) bekezdés a) pont].

[87] A tényállás a külföldi jogi személyekkel összefüggő pénzüntalásokkal kapcsolatban azt is tartalmazza, hogy – részben a meg nem fizetett áfa összegével együtt – a jogtanácsosi iroda bank-nél vezetett bankszámlájára az 5. számú mellékletben részletezettek szerint 2001. január 22. és 2005. november 9. napja között mindösszesen 51.122.871 forintot utaltak át (elsőfokú ítélet 22. oldal 4. bekezdés), míg a 17. számú melléklet szerint 2004. június 10. és 2005. szeptember 9. napja között 9.986.052 forint, 2005. október 4. és 2006. november 30. napja között 28.011.274 forint, összesen 34.997.326 forint pénzüntalás történt (elsőfokú ítélet 25. oldal 6. bekezdés). Emellett az I. rendű terhelt a jogtanácsosi iroda2 bankszámlájára érkezett pénzösszegekkel további banki műveleteket is végzett a készpénzfelvevételeken kívül, többek között – 2004. március 26. napjától 2006. január 19. napjáig – a jogtanácsosi iroda bankszámlaszám1 bankszámlájára összesen 17.106.856 forintot utalt át (elsőfokú ítélet 25. oldal 7. bekezdés).

[88] Az I. rendű terhelt a jogtanácsosi iroda bankszámlájára érkező pénzösszegekkel – mely számlára más forrásokból is érkeztek összegek, így az összegek keveredtek – további banki műveleteket végzett: 2008. január 11. és 2008. február 19. napja között 15.190.000 forint készpénzt vett fel, melynek egy részét visszafizette a számlára, illetve a számlára érkező összegek egy részét átvezettette a jogtanácsosi iroda1 bank1-nél vezetett betétszámlájára (elsőfokú ítélet 33. oldal 8. bekezdés).

[89] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet tényállását akként helyesbítette, hogy a 2002. április 1. napjától 2008. március 13. napjáig átutalt összegek részeként mindösszesen 3.652.756.591 forint be nem fizetett áfa került átutalásra a tényállás VIII/a., VIII/b. és XI. pontjában írtak szerint. Ezen időszakban a jogtanácsosi iroda2 és a jogtanácsosi iroda Magyarországi Fióktelepének bankszámláira utalt összegből az adóelkerülés folytán be nem fizetett áfa összege 28.603.869 forint volt. A 32.797.022 forint be nem fizetett áfa helyesen a 2001. január 22. és 2008. március 13. napja között került az I. rendű terhelt rendelkezése alatt álló bankszámlákra átutalásra {másodfokú ítélet [73] bekezdés}.

[90] Mindezen banki műveletekkel összefüggésben az I. rendű terhelt büntetőjogi felelőssége pénzmosás büntettében megállapítható volt (tényállás VIII/A., VIII/B. és XI. pont), ezért a jogi személlyel szembeni intézkedés ezen feltétele is fennállt.

[91] Az ügyészség a törvénynek megfelelően, a vádiratban, a szükséges cégszerűségek megjelölésével indítványozta a jogi személlyel szembeni intézkedés alkalmazását [Jszbt. 13. § (1) bekezdés], amelyet a vádbeszédben is fenntartott. Így az intézkedés ezen törvényi feltétele is megállapítható volt.

[92] Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság az intézkedés jogalapját tekintve helyesen rögzítette, hogy a „Jszbt. 2. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételek fennállnak, hiszen a bűncselekmény elkövetése e jogi személyek javára előny szerzését eredményezte, miután mindkét jogi személy bankszámlájára pénzüsszegek kerültek átutalásra a pénzmossa során.

[93] A büntetőjogi intézkedés feltétele volt az elkövetéskor és az elbíráláskor is, hogy a bűncselekmény a jogi személy javára előny szerzését célozta vagy eredményezte. A korábbi Btk. 303. § (3) bekezdése b) pontja szerinti pénzmossa bűntette esetén az elkövetőnek (a jogi személy képviselőjének) általában nem célja a jogi személy haszonszerzése, ezzel szemben a cél a bűnös eredetű pénznek a gazdasági társaság bankszámláin átfuttatásával ezen eredet leplezése. Előnyszerzés a tényleges vagyongyarapodás, amely megállapítható akkor, ha a bűncselekményből származás leplezésének szándékával, bűnös célból átutalt összeg bármilyen okból a cég bankszámláján marad, és ezáltal a gazdasági társaság gazdagodik.

[94] Amennyiben tehát az adott jogi személy vonatkozásában a vagyonszerzési célzat nem állapítható meg, ám az előny ténylegesen bekövetkezik, továbbá a bűncselekmény és a jogtalan eredmény közötti okozatosság fennáll, valójában arról van szó, hogy az elkövető nem akadályozta meg a saját bűncselekménye miatti előny megszerzését. Így nem kívánja ugyan az előnyt, de abba belenyugszik, szándéka tehát eshetőleges (Bfv.III.527/2014/5.).

[95] Jelen ügyben mindkét érintett külföldi cég bankszámláján jelentősebb összeg maradt azok zár alá vételekor.

[96] Eljárási tény, hogy a Kecskeméti Törvényszék a 2017. április 28. napján meghozott 8.B.5/2014/156. számú végzésével elrendelte a jogtanácsosi iroda valamint a jogtanácsosi iroda1 bank3-nél vezetett bankszámlái és az azokon kezelt valamennyi pénzeszköz zár alá vételét a jogi személlyel szemben kiszabható pénzbírság végrehajtásához szükséges vagyon biztosítása, valamint terhelt1 I. rendű terhelttel szemben vagyoneklobzás biztosítása céljából, 2.579.650.339 forint erejéig.

[97] A végzés indokolása tartalmazza, hogy – a korábbi biztosítási intézkedéskor – a jogtanácsosi iroda1 bankszámláin többek között 189.179,49 euró és 1.582.768,67 forint, míg a jogtanácsosi iroda bankszámláin többek között 5.369,41 angol font és 2.079.110,12 forint volt található (végzés 5. oldal).

[98] Mindezek alapján a jogi személyek tényleges gazdagodása megállapítható volt, arra az elsőfokú ítélet is helyesen utalt.

[99] A Kúria tehát megállapította, hogy a jogi személlyel szemben alkalmazott büntetőjogi intézkedés a törvényben foglalt követelményeknek megfelelt, azt kizáró ok nem állt fenn.

[100] Az alkalmazott büntetőjogi szankció neve és mértéke is törvényes az alábbiak szerint.

[101] A bíróság a jogi személlyel szemben alkalmazható pénzbírság összegét – az elkövetéskor hatályos Jszbt. 6. § (1) bekezdés szerint – alsó- és felső határ között állapíthatja meg. A pénzbírság legnagyobb mértéke a bűncselekménnyel elért vagy elérni kívánt vagyoni előny értékének a háromszorosa, annak legkisebb összege pedig ötszázezer forint volt.

[102] A pénzbírság mértéke törvénysértő, amennyiben azt a bíróság a törvényes kereteken kívüli összegben határozza meg; a törvényben meghatározott összeg keretein belül kiszabott pénzbírság mértéke felülvizsgálattal nem támadható.

[103] A pénzbírság mindkét külföldi cég esetében a törvényes legkisebb összeget meghaladta, annak a törvényi felső határon belül maradása pedig az előnyhöz viszonyítva állapítható meg, amely ekként gazdasági társaságként eltérő lehet.

[104] A két cég bankszámláin zárolt, a kiszabott pénzbírság összegét meghaladó pénzeszközöket figyelembe véve megállapítható volt, hogy a pénzbírság egyik esetben sem haladta meg a törvényes felső határt (a zárolt együttes összeg forintba átszámított háromszoros mértékét). Ekként a jogi személyekkel szemben alkalmazott pénzbírság összege sem törvénysértő.

[105] Az I. rendű terhelt arra is hivatkozott, hogy az izraeli székhelyű cég esetében kétoldalú, törvényben rögzített megállapodás zárja ki a büntető szankció alkalmazását. A Kúria azonban – egyezően az eljáró bíróságok és a Legfőbb Ügyészség álláspontjával – megállapította, hogy e jogszabály nem zárta ki a jogi személlyel szembeni szankciót.

[106] Az I. rendű terhelt szerint az általa képviselt, izraeli alapítású cég magyarországi bankszámláin lévő összeget a Megállapodás 5. cikk 1. pont c) alpontja „védi meg”. Ez azonban a beruházások kisajátításáról, illetve azzal egyenértékű intézkedésekről tartalmaz korlátozásokat.

[107] A kisajátítás alapvetően különböző jogintézmény a büntetőjogi mögöttes felelősségen alapuló, a Jsztb. által szabályozott szankciótól, ekként – értelemszerűen – kártalanítást sem vonhat maga után. Vagyis a jogi személlyel szembeni intézkedés nem vonható a Megállapodás hatálya alá.

[108] A büntetőjogi jellegű intézkedések vonatkozásában pedig a Megállapodás semmilyen rendelkezést nem tartalmazott, ekként kivételes szabályozást, korlátozást sem.

[109] A jelen ügyben ezért tévesen hivatkozott az I. rendű terhelt a 20/2006. (VIII. 18.) KüM határozat átmeneti szabályára is, amely szerint a Megállapodás alapján létrejött beruházások vonatkozásában 2027. június 26. napjáig alkalmazhatók a Megállapodás rendelkezései [20/2006. (VIII. 18.) KüM határozat 3. bekezdés]. Mivel – a már kifejtettek szerint – nincs szó olyan intézkedésről, amely a Megállapodás hatálya alá tartozna, az alkalmazhatósága tilalmának meghosszabbítása sem merülhet fel.

[110] 7. A Kúria hivatalból elvégzett vizsgálata során felülvizsgálatot megalapozó további feltétlen eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] sem észlelt.

[111] IV. Mindezek alapján a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben megalapozatlannak találta, ezért a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[112] A Kúria az ügyben öttagú tanácsban járt el [a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdés, a Kúria ügyelosztási rendje IV.6. pont].

[113] A végzés ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[114] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. január 16.

Dr. Domonyai Alexa s.k. a tanács elnöke, Dr. Tuba István Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró

